

Stained-Glass Windows in Jewish Law and Tradition

1 ויקרא פרק יח פסוק ג

כַּמַּעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁבְּתֶם-בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וְכַמַּעֲשֵׂה אֶרֶץ-כְּנָעַן אֲשֶׁר אָנֹכִי מְבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לֹא תַעֲשׂוּ וּבַחֲקֵיתֶיהֶם לֹא תִלְכוּ:

You shall not copy the practices of the land of Egypt where you dwelt, or of the land of Canaan to which I am taking you; nor shall you follow their laws.

2 שולחן ערוך יורה דעה סימן קעה סעיף א

אין הולכין בחוקות העובדי כוכבים (ולא מדמין להם) (טור בשם הרמב"ם) ולא ילבש מלבוש המיוחד להם ולא יגדל ציצת ראשו כמו ציצת ראשם ולא יגלח מהצדין ויניח השער באמצע ולא יגלח השער מכנגד פניו מאזן לאזן ויניח הפרע ולא יבנה מקומות כבנין היכלות של עבודת כוכבים כדי שיכנסו בהם רבים כמו שהם עושים:

הגה אלא יהא מובדל מהם במלבושיו ובשאר מעשיו (שם) וכל זה אינו אסור אלא בדבר שנהגו בו העובדי כוכבים לשם פריצות כגון שנהגו ללבוש מלבושים אדומים והוא מלבוש שרים וכדומה לזה ממלבושי הפריצות או בדבר שנהגו למנהג ולחוק ואין טעם בדבר דאיכא למיחש ביה משום דרכי האמורי ושיש בו שמץ עבודת כוכבים מאבותיהם אבל דבר שנהגו לתועלת כגון שדרכן שכל מי שהוא רופא מומחה יש לו מלבוש מיוחד שניכר בו שהוא רופא אומן מותר ללבושו וכן שעושים משום כבוד או טעם אחר מותר (מהרי"ק שורש פ"ח)

One [i.e., a Jew] should not follow the customs of non-Jews (nor should one try to resemble them) (Tur in the name of the Rambam). One should not wear clothing that is particular to them [i.e., their culture]; one should not grow forelocks on one's head like the forelocks on their heads; one should not shave the sides [of one's head] and grow one's hair in the middle of one's head [like they do]; one should not shave the hair in front of one's face from ear to ear and let one's hair grow [in the back] [like they do]; one should not build places [i.e., buildings]—like the non-Jews' temples—so that large groups of people will enter them, like [non-Jews] do. RAMA: Rather, one [i.e., a Jew] should be distinct from them [i.e., non-Jews] in one's manner of dress and in all of one's actions. But all of this [i.e., these restrictions] apply only to things that non-Jews do for the sake of licentiousness. For example, they are accustomed to wearing red clothing, which is official/princely clothing, and other clothing that is similarly immodest. [These restrictions also apply] to things that they are accustomed to doing because of a custom or rule that does not have a[n] underlying reason, out of concern that [a Jew who does such things will follow the] "ways of the Amorites," and that it has the blemish of [i.e., is tainted by] idol worship inherited from their ancestors. But things that they are accustomed to doing for a useful purpose—such as their custom for expert doctors to wear particular clothing so that the doctors will be recognized as specialists—one is permitted to wear [such clothing]. (Maharik Shores 88) Similarly, things that are done out of respect or another reason, it is permitted [for one to do such things].

תפילתם של היהודים עמוד 11 (מעיינות חלק ח- תפילה (תשכ"ח-1968))

אצלנו בבתי הכנסיות לא שרדה אפולולית למחצה: האור הבהיר של השמש לא הוסתר מעולם על-ידי חלונות צבעוניים צרים. בבתי הכנסיות שלנו לא הדהדו מעולם הקולות הרבים והעשירים של נגינת העוגב ושירת המקהלה המעורבת המוסתרת מעיני המתפללים, כדי ליצור מצב-רוח מיסתורי לא מזה. מעולם לא השתדלו להוציא את היהודי מן המציאות ולהפגישו עם רוחות. נהפוך הוא: תמיד דרשנו ממנו שהתפילה תהיא המשך לחייו ובה יודה הוא על האמת. לפיכך כל ההמחזה הקאתולית-נוצרית של התפילה זרה כל כך להכרה הדתית שלנו, ומשום כך גדולה ביותר היא התנגדות ההלכה למה שנקרא מודרניזאציה של סדר התפילה, המוחה את המיוחד-המקורי בעבודה שבלב.

In our synagogues, the light is not even halfway dim: The lucent light of the sun is not concealed at all by colored and narrow windows. In our synagogues, there are no echoes of the many rich notes of the organ, and the songs of the mixed choir is hidden from the eyes of

Stained-Glass Windows in Jewish Law and Tradition

the worshippers, in order to generate a mysterious aura, nothing like that. We never strove to remove the Jew from reality and to cause him to encounter spirits. Nay, the opposite is true: We have always asked him that the prayer be an outgrowth of his life, one on which he acknowledges the truth. Therefore, the entire Catholic-Christian display of prayer is so foreign to our religious perspective, and therefore halakha mounted such great opposition to what is called Modernization of Prayer, which protests the unique source of prayer as a worship of the heart.

Rabbi Joseph B. Soloveitchik, Letter to Dr. Milton R. Konvitz, December 6, 1950, in Community, Covenant, and Commitment: Selected Letters and Communications (2005), pp. 8-9.

This premise is also valid in our particular problem. An anthropomorphic symbol which will form part of the decoration of a stained-glass window (which in itself is a purely ecclesiastical motif reminiscent of the medieval Gothic cathedrals) regardless of the universal character of the figures, will immediately, by the sheer law of association, be identified with the usual Christological motif. The chapel will certainly be fashioned in the style of church architecture rather than that of a synagogue and the human figures, made by an artist who specializes in church decoration, will most probably display some characteristic features of church paintings that will eclipse their universal meaning. The overall impression to the superficial observer will undoubtedly be one of religious nature.

Therefore, my recommendation would be not to agree to any representation of the human form in spite of its universal character.

of transubstantiation. The whole organization of the service and the arrangement of its surroundings, like the passive role of the audience, the soft music of the organ, the stained glass window and the Gothic style of the architecture, serve one purpose, namely the intensification of a feeling of super-naturalness, strangeness and meta-rationality. In contrast to this, the Jewish service is distinguished by its simplicity. It asserts itself in a dialogue between God and man on the level of this-worldliness and concreteness. It is conducted in an atmosphere of rationality, familiarity, and naturalness. Hence, I am unable to comprehend how it is possible to dedicate a chapel to two mutually exclusive ways of worship and how one could reconcile the Jewish service with alien architectural surroundings which symbolize the *mysterium magnum* of the Eucharist rite.

רש"י מסכת ברכות דף לד עמוד ב

חלונות – שגורמין לו שיכוין לבו שהוא מסתכל כלפי שמים ולבו נכנע:

Windows- which enable one to concentrate when looking towards the Heavens, and one's heart becomes submissive.

בית יוסף אורח חיים סימן צ"ד"ה וצריך

ותלמידי ה"ר יונה כתבו אפשר לומר שהטעם הוא מפני שע"י ראיית האור תתיישב דעתו יותר ויוכל לכוין כראוי א"נ רוצה לומר שיהיו פתוחים החלונות כנגד המזרח כדאיתא בקרא כגד ירושלים מפני שעל ההבטחה הזאת יכוין בתפלתו כנגד המקום יותר ותהיה תפלתו רצויה ומקובלת

And in the Talmidei Rabbenu Yonah it is written that possible the reason is that by seeing the light (streaming through the windows), one's mind is settled and can focus appropriately. Or, perhaps it is that the windows should be opened facing Eastward (i.e., facing Jerusalem), as is written in the verse, for through this one will concentrate better on the prayer and the prayer will be more desirable and accepted.